



Economische effecten van importheffingen

De effecten verschillen tussen de korte en langere termijn. Op de langere termijn heeft de economie meer tijd om zich aan te passen. De productie in de maakindustrie neemt af, maar dienstensectoren kunnen juist profiteren van een verbeterde concurrentiepositie ten opzichte van de VS.

Importheffingen van de VS verlagen de bbp-groei in Nederland, maar hebben weinig effect op inflatie, omdat de dollarkoers sterk is gedaald. Dit geldt ook bij een tegenreactie van de Europese Unie.

Samenvatting

Deze publicatie kijkt naar de effecten voor de Nederlandse economie van de importheffingen die op 2 april 2025 door de Amerikaanse president Trump zijn aangekondigd en een tegenreactie hierop van alle getroffen landen. Hiermee geven we een kwantitatieve indicatie van de economische gevolgen van de geopolitieke onzekerheid die bij de CPB-raming in februari (het Centraal Economisch Plan) al actueel was en ondertussen niet is afgenomen. Omdat er nog steeds veel onzekerheid over het verloop van de handelsoorlog bestaat, zowel over de hoogte van Amerikaanse invoerheffingen als over de reacties hierop, presenteren we de uitkomsten in de vorm van scenario's. Scenario 1 brengt de effecten van importheffingen vanuit de VS in kaart, waarbij de hoogte van de heffingen gelijk is aan de lijst die op de zogenoemde Liberation Day door president Trump is gepresenteerd. Voor de Europese Unie betekent dit dat alle goederenuitvoer naar de VS met 20% wordt belast bij binnenkomst. In het tweede scenario reageren daar bovenop alle getroffen landen met een heffing van gelijke hoogte op invoer vanuit de VS.

De effecten verschillen van de CPB-publicatie van november 2024 ([link](#)) over de effecten van importheffingen. In die vorige studie werden de langetermijneffecten van importheffingen beschreven. Het kost echter tijd voordat de economie zich kan aanpassen. In deze studie presenteren we daarom ook de effecten op de korte termijn. Daarnaast is de hoogte van de heffingen anders en nemen we vertrouwenseffecten binnen beschouwing.

Op de korte termijn domineren de gevolgen van grotere onzekerheid de economische impact. In beide scenario's valt de bbp-groei voor lopend en komend jaar bij elkaar 1%-punt lager uit. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn lagere handel en minder investeringen. De Nederlandse uitvoer daalt op korte termijn zichtbaar maar beperkt, omdat slechts 5,9% van de getroffen goederenexport de VS als bestemming heeft. Daarnaast heeft de VS deze producten vooralsnog wel nodig, omdat er niet direct een substituuat voorhanden is. De grote onzekerheid rond de (mogelijke) invoering van invoerheffingen en geopolitieke verschuivingen beïnvloedt de Nederlandse economie minstens even sterk. Onzekerheid trekt een grote wissel op bedrijfsinvesteringen: als gevolg van de huidige toename van de onzekerheid dalen de bedrijfsinvesteringen met 5% in een jaar. Het effect van terugslaan op de bbp-groei is beperkt, er wordt door Nederland minder uitgevoerd maar ook minder ingevoerd in dat scenario. Een kanttekening hierbij is dat er geen rekening wordt gehouden met mogelijk verder oplopende onzekerheid als gevolg van tegenreacties.

De lagere dollarkoers verlaagt juist de prijzen in Nederland. Verminderd vertrouwen in de economie van de VS heeft een negatief effect op de wisselkoers van de dollar gehad. Voor Nederland betekent dit juist dat importeren goedkoper wordt en de inflatie een fractie lager uitkomt, zelfs wanneer de Europese Unie terugslaat met importheffingen. Deze heffingen verhogen Nederlandse invoerprijzen, maar het effect hiervan op inflatie is beperkt. Allereerst wordt maar een deel van de consumptie ingevoerd, daarbovenop is maar een klein deel van de invoer van Nederland uit de VS afkomstig.

Op lange termijn neemt de goederenhandel tussen de VS en de rest van de wereld nog meer af, maar kan de dienstenuitvoer van Nederland juist toenemen. Wanneer de economie in de VS zich heeft kunnen aanpassen, zullen meer goederen daar in eigen land worden geproduceerd. De binnenlandse prijs- en loondruk die dit creëert, leidt echter tot een afname van de dienstenuitvoer. Voor Nederland zal daardoor de goederenexport dalen, en die van diensten stijgen. Wanneer landen terugslaan met heffingen, is het beeld diffuser en worden ook bedrijfstakken in de VS die veel goederen exporteren geraakt. Daarvan kunnen bedrijven in Nederland juist profiteren. Op de langere termijn is het effect op het bbp in zowel de VS als Nederland beperkt tot een daling van enkele tienden procenten. Langer aanhoudende hoge onzekerheid zou dit effect kunnen vergroten.

1 Inleiding

De regering-Trump heeft op 2 april 2025 heffingen op goederenimport van alle handelspartners van de VS aangekondigd. De heffingen die op de zogenoemde Liberation Day werden bekendgemaakt, bedroegen voor alle landen 10%, maar voor veel landen ook meer. Voor goederenimporten uit de Europese Unie zou een heffing van 20% gelden, voor importen uit diverse Aziatische landen zoals Japan en India werd ook een hoger percentage bekendgemaakt. Het ingaan van deze hogere heffingen is uitgesteld, voor alle landen geldt in de tussentijd een heffing van 10% en voor staal en aluminium 25%. Alleen de 54%-heffing voor importen uit China ging wel direct in, en is ondertussen verhoogd tot 145%. China heft andersom 125% op importen uit de VS. Vanuit andere landen zijn de tegenmaatregelen tot dusver nog beperkt.

In het Centraal Economisch Plan (CEP) zijn dergelijke importheffingen niet opgenomen. Ten tijde van het uitbrengen van het CEP (februari 2025) werden dreigementen geuit, maar waren er nog geen concrete maatregelen aangekondigd. De onzekerheid die deze dreigementen met zich meebracht, is gedeeltelijk meegenomen in het CEP, het effect van mogelijke importheffingen niet. In deze studie gaan we daarom in op de effecten van heffingen voor de Nederlandse economie. Hiermee geven we een kwantitatieve indicatie van de geopolitieke risico's die bij het Centraal Economisch Plan genoemd werden en ondertussen verder zijn geconcretiseerd. Er bestaat echter nog steeds veel onzekerheid over het verloop van de handelsoorlog, zowel over de hoogte en reikwijdte van Amerikaanse invoerheffingen als over de reacties hierop. Daarom presenteren we de uitkomsten in de vorm van scenario's. De volledige reikwijdte van de geopolitieke onzekerheid wordt hiermee niet afgevangen. De internationale economie is momenteel aan voortdurende turbulentie onderhevig en verdere schokken in de wereldhandel, op financiële markten en op het gebied van de bredere onderlinge samenwerking zijn denkbaar.

In november bracht het CPB ook een studie naar de effecten van invoerheffingen door de VS uit. In november 2024 rekenden we een algemeen tarief van 10% op alle import, 100% op voertuigen en 60% op goederen uit China door met het CPB-handelsmodel. Ook is gekeken naar het effect van een vergeldend EU-tarief. Voor Nederland was de macro-economische impact beperkt. De uitvoer van goederen daalt door de heffingen, maar de uitvoer van diensten profiteert van een verbeterde concurrentiepositie ten opzichte van de VS. Deze effecten zijn te verwachten op de (middel)lange termijn. In deze nieuwe publicatie richten we ons op de kortetermijneffecten van importheffingen, maar geven we ook een update van de studie in november, met andere tarieven.

Kortetermijninschattingen van andere instituten wijzen op een lagere bbp-groei voor Nederland als gevolg van importheffingen; de effecten op inflatie verschillen. Dit is in lijn met onze bevindingen. De effecten tussen studies verschillen als gevolg van verschillen in aannames rondom onzekerheid, handelshoofdelasticiteiten en de hoogte van veronderstelde tarieven. RaboResearch heeft in acht verschillende scenario's gekeken naar de impact van een handelsoorlog op de Nederlandse economie.¹ Het scenario waarin de heffingen van 'Liberation Day' zijn opgenomen plus verdere escalatie tussen China en de VS vormt het nieuwe basispad voor hun ramingen. De impact op de Nederlandse economische groei is dit jaar -0,4% en volgend jaar -0,6%. Het effect op inflatie is beperkt, mede door de lagere dollarkoers. De Nederlandsche Bank nam in haar Najaarsraming² een scenario op waarin importheffingen werden ingevoerd van iets beperktere

¹ Zie Erken, H. & Van Es, F. (2025). Trumps escalerende handelsoorlog in vijf scenario's: impact op de Nederlandse economie (en breder). RaboResearch, geraadpleegd van <https://www.rabobank.nl/kennis/do11475085-trumps-escalerende-handelsoorlog-in-vijf-scenarios-impact-op-de-nederlandse-economie-en-breder>

² Zie De Nederlandsche Bank. (2024). DNB Najaarsraming December 2024, geraadpleegd van <https://www.dnb.nl/media/co3hni43/dnb-najaarsraming-december-2024.pdf>

omvang dan de Amerikaanse president nu heeft aangekondigd. De geraamde bbp-groei valt in 2026 ruim 1 procentpunt lager uit dan in het basisscenario. Dit komt door de terugval in de wereldhandel, die veroorzaakt wordt door deze heffingen en de bijbehorende vertrouwenseffecten. De inflatie neemt in 2025 en 2026 met ongeveer 0,4 procentpunt toe. Op 1 mei volgt een nieuwe analyse van DNB naar de effecten van 'Liberation Day', met vergelijkbare resultaten. De aanpassing van de bbp-groeiraming van ABN Amro als gevolg van de heffingen is beperkter, maar zij nemen ook andere factoren mee, zoals expansiever begrotingsbeleid in de eurozone.³ ING schat het effect op de Nederlandse economie via alleen het handelskanaal in: het bbp zou 0,3% dalen als gevolg van een invoerheffing van 25% op goederen uit de Europese Unie.⁴

Deze publicatie is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 bespreekt de invulling van de scenario's en de methodologische keuzes die voor deze doorrekening zijn gemaakt. Hoofdstuk 3 geeft de uitkomsten voor de korte termijn. Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de langetermijneffecten.

³ Zie Van Huisseling et al. (2025). Tarieven vergroten kans op recessie – update prognoses. Economisch Bureau ABN Amro. Geraadpleegd van <https://www.abnamro.com/research/nl/onze-research/tarieven-vergroten-kans-op-recessie-update-prognoses>

⁴ Zie Klok, M. (2025). Trumps autotarieven kunnen Nederlandse economie miljoenen kosten. ING. Geraadpleegd van <https://www.ing.nl/zakelijk/economie/nederland/trumps-autotarieven-kunnen-nederlandse-economie-miljoenen-kosten>

2 Scenario's en methode

Deze studie richt zich op de importheffingen die de Amerikaanse president Trump op 2 april 2025 heeft aangekondigd. Voor de hele wereld geldt een tarief van 10%. Voor goederen uit de Europese Unie komt daar 10% bovenop, voor goederen uit China 44% en voor diverse andere Aziatische landen ligt het tarief ook hoger. Invoer uit Canada en Mexico wordt tegen 25% belast, maar goederen die onder het vrijhandelsakkoord USMCA vallen zijn uitgezonderd, waardoor het effectieve tarief ongeveer 14% is. Canada, Mexico, China en de EU zijn belangrijke handelspartners van de VS (zie tabel 1). Het grootste gedeelte van de goederenimport wordt daarom belast tegen een tarief hoger dan 10%.

Tabel 1 Aandeel landen in goederenimport van VS

Land	Aandeel in goederenimport VS (%)
Canada	12,4
China	20,9
Europese Unie	16,2
.. waarvan Nederland	0,7
India	3,4
Japan	4,3
Mexico	12,7
Zuid-Korea	3,6
Rest	26,6

Bron: Cijfers over 2022 uit FIGARO versie 2024

Het eerste scenario bevat alleen de invoerheffingen door de VS, in het tweede scenario reageren alle andere landen met eenzelfde heffing op producten uit de VS. Dit betekent dat de Europese Unie voor goederenimport uit de VS een tarief instelt van 20%, China 54%, enzovoort. In beide scenario's is de aanname dat de invoerheffingen volledig doorberekend worden in de prijzen van ingevoerde goederen, dus dat exporteurs hun prijzen niet verlagen in reactie op de heffing.⁵ Energie wordt niet belast.

Met een aangepaste versie van het CPB-handelsmodel bepalen we de effecten van importheffingen op de uitvoer van Nederland. Het CPB-handelsmodel is een model gebaseerd op het werk van Lorenzo Caliendo en Fernando Parro, waarin ook handel in intermediaire goederen is opgenomen.⁶ Dit model is ook gebruikt in de eerdere CPB-publicatie over de effecten van importheffingen. Een verschil met die publicatie is dat we hier focussen op de kortetermijneffecten. Daarom laten we de algemene evenwichtseffecten die pas op langere termijn spelen buiten beschouwing.

⁵ Hiervoor wordt empirische ondersteuning gegeven in Cavallo, A., Gopinath, G., Neiman, B. & Tang, J. (2021). "Tariff Pass-Through at the Border and at the Store: Evidence from US Trade Policy." *American Economic Review: Insights* 3 (1): 19–34. <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aeri.20190536>

⁶ Zie voor een beschrijving van het model Meijerink, G. & Boeters, S. (2024). Effect van Amerikaanse invoertarieven op de Nederlandse en Europese economie, bijlage B. <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-publicatie-effect-van-Amerikaanse-invoertarieven-op-de-Nederlandse-en-Europese-economie.pdf>

Op de korte termijn zijn handelsselasticiteiten kleiner dan op de lange termijn, maar de precieze hoogte is lastig te bepalen. Handelsselasticiteiten geven aan hoeveel invoer een land vervangt met eigen productie van goederen en diensten bij een verandering van relatieve prijzen. Om inzicht te krijgen in de effecten op korte termijn, zijn de elasticiteiten in het CPB-handelsmodel aangepast. De gebruikte elasticiteiten sluiten aan bij recent werk van Boehm et al. (2023) en bedragen voor de eerste twee jaar gemiddeld 0,85.⁷ Dit is lager dan de handelsselasticiteiten van 6 à 7, die het model hanteert voor de langere termijn. Er is uitvoerig bewijs dat handelsselasticiteiten op de korte termijn veel lager zijn. Sommige producten die de VS uit Nederland importeert, zijn op de korte termijn lastig te vervangen. Dit komt doordat er weinig ander aanbod van is⁸ en het tijd kost om productiecapaciteit te ontwikkelen. Op termijn kunnen productieprocessen in de VS zich meer aanpassen, om minder afhankelijk te worden van goederenimport. De precieze hoogte van de elasticiteiten is echter moeilijk te bepalen. De waarden uit Boehm et al. zijn bepaald door te kijken naar marginale aanpassingen in de tarieven in een 'normale wereld'. De huidige situatie wordt echter gekenmerkt door grotere aanpassingen en meer onzekerheid. Dit kan de elasticiteiten zowel hoger als lager dan 0,85 doen uitkomen, maar zeker lager dan 6.

De (verwachte) invoering van importheffingen heeft wereldwijd tot een sterk opgelopen onzekerheid geleid, wat een negatief effect heeft op bedrijfsinvesteringen. Er zijn verschillende maatstaven voor onzekerheid. De afgelopen tijd is voornamelijk de onzekerheid over het handelsbeleid sterk toegenomen. Dit wordt gemeten via de *Trade Policy Uncertainty*-index (zie figuur 2.1, links). Ook de onzekerheid rond economisch beleid is gestegen (*Economic Policy Uncertainty*). Bij onzekerheidsschokken stellen bedrijven investeringen uit omdat de opbrengsten onzekerder zijn⁹ of schalen deze af omdat de financieringskosten stijgen. Om het effect van opgelopen onzekerheid op de investeringen te bepalen, gebruiken we verschillende studies die inschattingen geven voor het effect van opgelopen (handels)beleidsonzekerheid op de investeringen.¹⁰ Deze effecten schalen wij naar de huidige situatie. In reactie op de huidige onzekerheid nemen de particuliere bedrijfsinvesteringen in het eerste jaar met 5,4% af. In het tweede jaar is er gedeeltelijk herstel, omdat een deel uitstel betreft: bedrijven die afwachten tot de onzekerheid weer wat is afgenomen. Het is ook mogelijk dat de onzekerheid aanhoudt of verder toeneemt, bijvoorbeeld doordat de VS dreigt heffingen voor Europa verder te verhogen als de Europese Unie tot een tegenreactie besluit. In dat geval zal het drukkende effect op investeringen langer en groter zijn.

Aanvullend nemen we effecten van rente- en wisselkoersbewegingen mee. De toegenomen onzekerheid en hogere inflatieverwachtingen lokken reacties op financiële markten uit. Zo is de koers van de dollar sinds de aankondiging van de invoerheffingen in korte tijd fors gedaald, en de rente op Amerikaanse staatsobligaties (fors) toegenomen. Dat is opmerkelijk omdat historisch gezien wereldwijde economische onrust vaak leidde tot meer vraag naar dollars, omdat de dollar als een veilige munt werd beschouwd. Financiële markten gaan er nu van uit dat de dollar lager blijft dan verwacht werd tijdens het CEP (zie figuur 2.1, rechts). De hogere rente in de VS heeft een negatief effect op de groei en de lagere dollarkoers heeft een

⁷ Boehm, C. E., Levchenko, A. A., and Pandalai-Nayar, N. (2023). "The Long and Short (Run) of Trade Elasticities." *American Economic Review* 113 (4): 861–905. <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20210225>

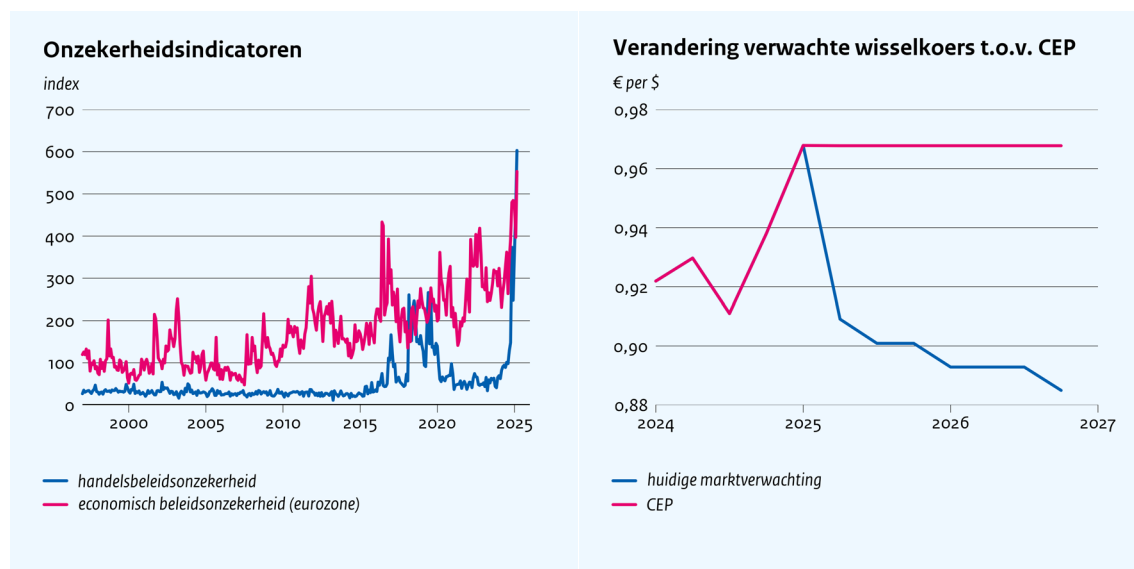
⁸ Zie een recent paper waarin van alle Nederlandse exportproducten een risicofactor wordt berekend, afhankelijk van het concurrentievoordeel dat Nederland heeft in de specifieke productgroep. Een groot deel van de Nederlandse exportproducten wordt geclassificeerd als 'low-to-medium-risk'. Naudé, W. & Cameron, M. (2025). Retaliation against Trump's trade war: why and how the EU should find alternative export markets. IZA DP No. 17773. <https://docs.iza.org/dp17773.pdf>

⁹ In de literatuur wordt dit beschreven als de reële optietheorie, zie Dixit, R. K., & Pindyck, R. S. (1994). *Investment under Uncertainty*. Princeton University Press: Princeton. isbn: 9781400830176.

¹⁰ Ebeke & Siminitz (2018). IMF Working Paper No. 2018/281 <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2018/12/11/Trade-Uncertainty-and-Investment-in-the-Euro-Area-46439>; Gieseck & Rujin (2020). ECB Bulletin, Issue 6/2020. https://www.ecb.europa.eu/press/economic-bulletin/focus/2020/html/ecb.ebbox202006_04-e36366efeb.en.html; EC, Autumn Forecast Part II.3 (2024). https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/autumn-2024-economic-forecast-gradual-rebound-adverse-environment_en

opwaarts effect op de inflatie in de VS. De wisselkoersverandering heeft juist een drukkend effect op het prijspeil in de eurozone en Nederland. De omvang van deze effecten en de impact hiervan op de Nederlandse marktvaart worden bepaald met behulp van het internationale macro-econometrische model NiGEM.¹¹

Figuur 2.1 De onzekerheid is historisch hoog, opmerkelijk genoeg gepaard gaande met een lagere dollarkoers



Bron: Onzekerheidsindicatoren via policyuncertainty.com ([link](#)); wisselkoersverwachtingen via nl.investing.com ([link](#)), beide geraadpleegd op 10 april 2025.

¹¹ Hiervoor gebruiken we de speciale tarievenmodule, waarmee een bilateraal tarief op het goederendeel van de *non-commodity*-import wordt gesimuleerd. Omdat we energie buiten beschouwing willen laten, voegen we geen tarief op *commodities* toe.

3 Uitkomsten korte termijn

Scenario 1 Tarieven VS

Importheffingen vanuit de VS leiden tot een beperkte daling van de Nederlandse uitvoer. Nederland voert minder goederen uit naar de VS, en ook naar andere landen, omdat die hun handel met de VS zien afnemen. Te denken valt aan Duitse autoproducenten die minder leveren aan de VS, waardoor de vraag naar onderdelen uit Nederland ook zal afnemen. De uitvoergroei is echter in 2025 en 2026 maar 0,2 en 0,6%-punt lager. Dat dit effect niet zo heel groot is, heeft een aantal redenen. Ten eerste is het aandeel van de VS in de goederenexport (excl. doorvoer en energie) van Nederland beperkt met 5,9%. Zoals in hoofdstuk 2 besproken zijn ook de handelsselasticiteiten op de korte termijn beperkt. Goederenimport uit de VS neemt dus niet direct heel sterk af, maar consumenten in de VS betalen hogere prijzen. Daarnaast leidt de lagere dollarkoers juist tot een hogere exportvraag voor Nederland. Voor Europese consumenten is deze koers namelijk gunstig, het drukt de inflatie in de eurozone, waardoor zij meer te besteden krijgen. Aangezien Nederland vooral met Europese landen handelt, heeft dit een opwaarts effect op de uitvoer. Het netto-effect op de Nederlandse uitvoer is daarmee beperkt.

De bbp-groei is cumulatief 1% lager door lagere investeringen en minder uitvoer. In 2025 en 2026 komt de economische groei lager uit, met 0,4% en 0,6%, respectievelijk. Naast lagere uitvoer, spelen de lagere investeringen hierin ook een belangrijke rol. In 2025 komt de totale investeringsgroei 2% lager uit, maar de particuliere bedrijfsinvesteringen dalen tussen het tweede kwartaal van 2025 en het tweede kwartaal van 2026 met bijna 7%. Dit is voornamelijk het effect van de sterk opgelopen onzekerheid. Bedrijven stellen investeringen uit tot er meer duidelijkheid over de toekomst is.

Ook de inflatie komt iets lager uit door de lagere dollarkoers. Een lagere dollarkoers heeft een drukkend effect op Nederlandse invoerprijzen: voor een dollar hoeven minder euro's te worden betaald. Hierdoor is de inflatie een fractie lager dan in het basispad. Omdat het goedkoper wordt om te importeren, wordt dat ten opzichte van binnenlandse productie ook aantrekkelijker. Daarom stijgt de invoer ook ten opzichte van het bbp (het bbp daalt met 1% over beide jaren, de invoer met 0,4%).

Het effect op het EMU-saldo is negatief. Door lagere economische groei komen er minder belastinginkomsten binnen, waardoor het EMU-saldo verslechtert met 0,3% bbp. Vooral de inkomsten in de vennootschapsbelasting vallen terug, omdat de winstgevendheid van bedrijven vermindert.

Scenario 2 Tarieven VS met tegenreactie

De effecten op economische groei zijn vergelijkbaar als landen terugslaan met invoerheffingen voor de VS, onderliggend zijn er wel verschillen. Ook in dit scenario neemt de economische groei met 1% af over beide jaren. De uitvoer daalt sterker dan in scenario 1, omdat de wereldhandel door hogere wereldwijde invoerheffingen sterker geraakt wordt. Tegelijkertijd neemt de invoer meer af. Dit komt doordat invoerprijzen in dit scenario hoger zijn, omdat er voor Nederlandse invoer vanuit de VS (8,4% van de totale goedereninvoer excl. doorvoer en energie) ook een invoerheffing van 20% geldt. Nog steeds is het effect op invoerprijzen en daarmee op inflatie per saldo negatief, vanwege de daling van de dollarkoers.

De effecten van onzekerheid worden in dit scenario mogelijk onderschat. Een belangrijke aanname die in deze analyse is gedaan, is dat de effecten van onzekerheid in gelijke mate worden meegenomen in scenario 1 en 2, en gebaseerd zijn op de onzekerheidsindicatoren en wisselkoersbewegingen die de laatste tijd zijn waargenomen. De onzekerheid kan sterker oplopen wanneer andere landen terugslaan met heffingen, vooral wanneer dit voor de VS aanleiding geeft om nog hogere invoerheffingen in te voeren of hiermee te dreigen.

Door de inkomsten van importheffingen is het effect op het EMU-saldo minder negatief. In scenario 2 zal op goederenimporten uit de VS een belasting van 20% worden geheven. 25% van de belastingen die door de Nederlandse douane geïnd worden, komen direct ten gunste van de Nederlandse begroting. Dit is naar verwachting een bedrag van 1,7 mld euro.¹² De overige inkomsten vloeien naar de Europese Unie. Nederland zal daar naar verwachting wel een deel van terugzien, bijvoorbeeld omdat de afdrachten van lidstaten dan omlaag kunnen, maar het is onzeker hoe hoog dit bedrag zal zijn.

Tabel 1 verschillen ten opzichte van CEP

	Tarieven VS		Tarieven VS met tegenreactie	
	2025	2026	2025	2026
Volume bbp en bestedingen				
Bruto binnenlands product (bbp, economische groei, %)	-0,4	-0,6	-0,4	-0,6
Consumptie huishoudens (volume, in %)	0,0	-0,1	0,0	-0,2
Uitvoer van goederen en diensten (volume in %)	-0,2	-0,6	-0,3	-1,2
Invoer van goederen en diensten (volume in %)	-0,3	-0,1	-0,4	-0,8
Investerings (inclusief voorraden, volume in %)	-2,1	-0,4	-2,0	-0,3
Arbeidsmarkt en prijzen				
Werkloze beroepsbevolking (niveau in % beroepsbevolking)	0,0	0,1	0,0	0,1
Nationale consumentenprijsindex (cpi, %)	-0,1	-0,2	0,0	-0,2
Collectieve financiën				
EMU-saldo (niveau in % bbp)	-0,1	-0,3	0,0	-0,2

¹² De verwachte belastinginkomsten die betrekking hebben op de Nederlandse invoer van goederen zijn ongeveer 6,7 mld euro. Dit is gelijk aan 20% van de Nederlandse goedereninvoer uit van de VS excl. doorvoer en energie à 40 mld euro, gecorrigeerd voor een gedragseffect van -17% als gevolg van de importheffing.

4 Update lange termijn

Dit hoofdstuk geeft een update van de CPB-publicatie van november 2024 ([link](#)) waarin de langetermijneffecten van invoerheffingen in kaart worden gebracht. Deze publicatie bevat een uitgebreide beschrijving van methode en resultaten, hieronder doen we dat beperkt. De hoogte van de heffingen is in de hier gepubliceerde resultaten aangepast, om aan te sluiten bij de scenario's voor de korte termijn. Dit betekent in scenario 1 heffingen vanuit de VS zoals aangekondigd op 'Liberation Day', terugslaan door alle getroffen landen met gelijke percentages in scenario 2. De heffingen gelden voor alle goederen.

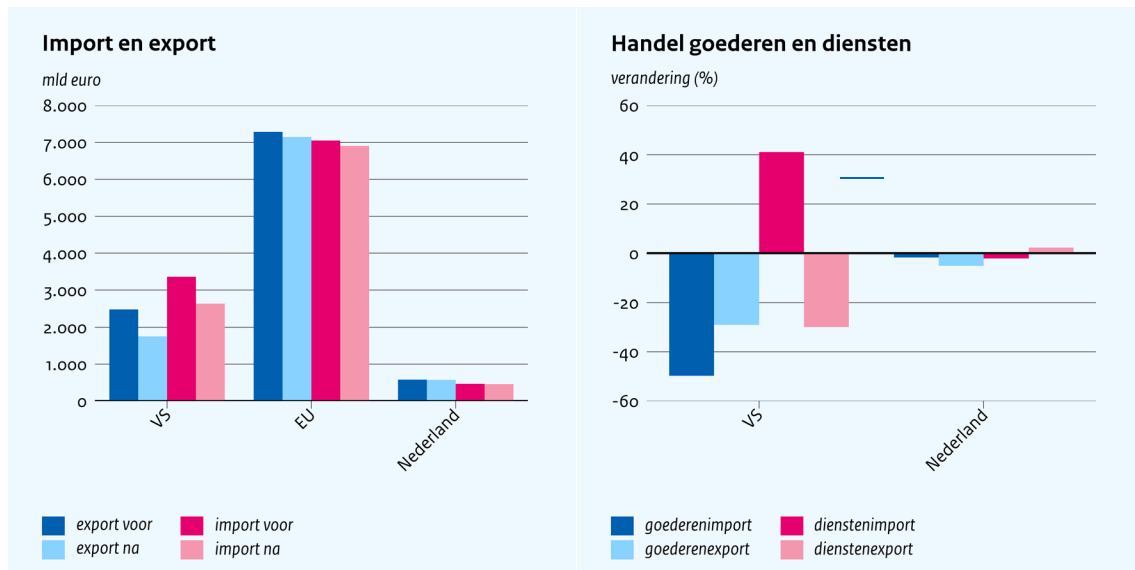
Op de lange termijn vindt sterkere aanpassing van productiestructuren en handelsstromen plaats dan op de korte termijn. De handelsselasticiteiten zijn hoger dan waarmee op de korte termijn is gerekend (zie hoofdstuk 2). Ook spelen algemene evenwichtseffecten een grotere rol. Een belangrijk onderdeel daarvan is de reactie van lonen. In de VS stijgen de lonen als gevolg van een toename van de binnenlandse vraag naar goederen, omdat goedereninvoer veel duurder is geworden. Hierdoor verslechtert de internationale concurrentiepositie van de VS op het gebied van diensten, en een deel van de verbetering van de concurrentiepositie bij goederen wordt weer teniet gedaan. De dienstenuitvoer van de VS heeft daarmee ook te lijden onder de invoerheffingen op goederen.

De gevolgen voor het Nederlandse bbp zijn op de lange termijn kleiner dan op de korte termijn. Dit komt doordat bedrijven meer tijd hebben om zich aan te passen en om alternatieve afzetmarkten te vinden. Op de korte termijn bedroeg de daling van het Nederlandse bbp 1,0%, voor de lange termijn vinden we een negatief effect van 0,4 à 0,5%. Hoewel de macro-economische situatie dus minder verslechtert, bestaan er verschillen tussen sectoren in de mate waarin bedrijven daarvan kunnen profiteren. De overgang naar de nieuwe situatie zal bovendien aanpassingskosten veroorzaken voor de herschikking van de mondiale waardeketens. Er is geen rekening gehouden met een mogelijk blijvend hogere onzekerheid, door een aanhoudend proces van geopolitieke fragmentatie.

Uitkomsten scenario 1

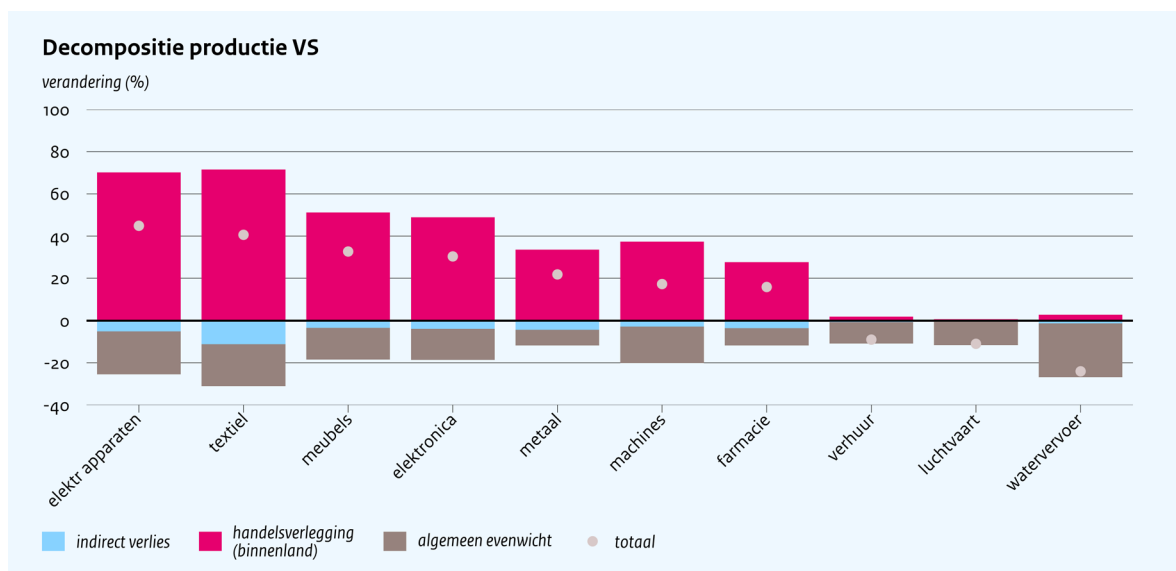
Zowel de in- als de uitvoer van de VS wordt sterk geraakt door invoertarieven; de economie wordt minder op handel gericht. Figuur 4.1, links laat de verandering in totale invoer en uitvoer van de VS, de EU en Nederland zien. De VS wordt het sterkste geraakt door haar eigen invoerheffingen. Dit komt doordat de heffingen voor alle goedereninvoer van de VS gelden, waar dat voor de EU en Nederland maar voor een deel van de uitvoer (die naar de VS) is. Zowel de invoer als de uitvoer van de VS nemen af: goederen worden duurder om te importeren, maar ook de uitvoerprijzen nemen toe. De grotere vraag naar binnenlands geproduceerde goederen verhoogt de druk op de arbeidsmarkt, waardoor lonen stijgen. Andere landen, zoals Nederland, profiteren hier juist van en gaan meer diensten naar de VS exporteren (zie figuur 4.1, rechts). Bovendien verhogen invoertarieven de prijzen van geïmporteerde tussenproducten, wat verder bijdraagt aan een stijging van de prijzen in de VS.

Figuur 4.1 Invoertarieven verlagen zowel de in- als de uitvoer van de VS; diensten zullen meer geïmporteerd worden



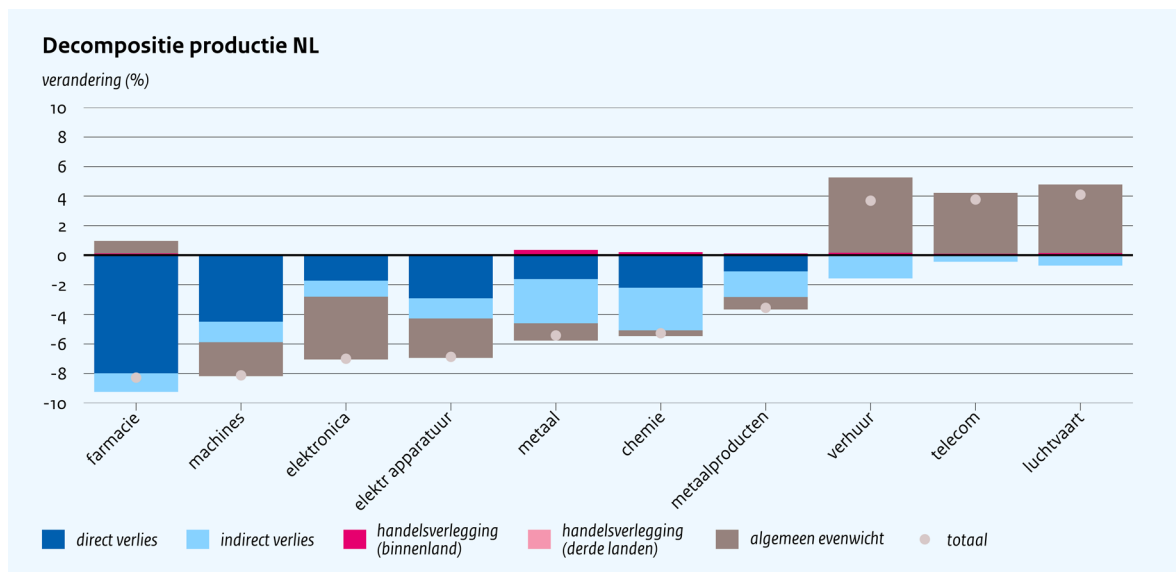
Ook op bedrijfstakniveau is te zien dat de goederenproductie in de VS profiteert, maar die van diensten juist terugvalt. Figuren 4.2 en 4.3 laten de verandering in productie zien voor de bedrijfstakken in de VS en Nederland die het meest te lijden hebben onder de invoerheffingen, en de bedrijfstakken die het meest profiteren.¹³ Voor de VS zijn het de bedrijven die zich bezighouden met goederenproductie die profiteren van hun (door de heffingen) verbeterde concurrentiepositie binnenslands. Bedrijven actief in dienstensectoren zoals verhuur en vervoer zien hun concurrentiepositie juist verslechteren door hogere lonen. Voor Nederlandse bedrijven is het beeld omgekeerd. De goederenuitvoer naar de VS neemt af. Dit heeft vooral voor de farmacie, machinebouw en elektronicasector behoorlijke gevolgen op de lange termijn. Bedrijfstakken waar grensoverschrijdende dienstenhandel belangrijk is, zoals de telecom en luchtvaart, profiteren juist.

Figuur 4.2 Stijging van productie in de maakindustrie van de VS, ten koste van dienstensectoren



¹³ In deze en vergelijkbare figuren wordt de productieverandering uitgesplitst in een effect van handelsverlegging naar binnenlandse productie (substitutie van invoer met binnenlandse productie door een door de heffingen verbeterde concurrentiepositie), met als tegenhanger directe verliezen in het exporterende land. Indirecte verliezen ontstaan door het wegvallen van intermediaire leveringen aan andere landen, die minder produceren voor export naar de VS. Daarnaast leiden algemene evenwichtseffecten, zoals hogere productiekosten in de VS door gestegen lonen en prijzen, tot verschuivingen in productie tussen landen. Het effect van handelsverlegging naar derde landen is in deze figuren verwaarloosbaar.

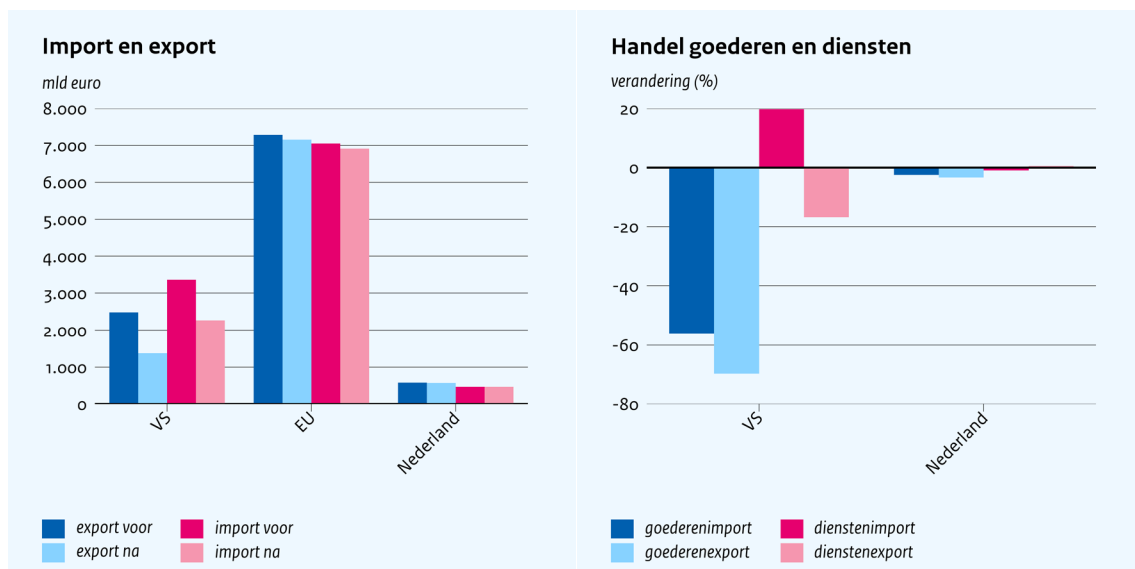
Figuur 4.3 In Nederland worden vooral bedrijven in de industrie geraakt door invoertarieven vanuit de VS



Uitkomsten scenario 2

Wanneer landen terugslaan met heffingen op invoer uit de VS, valt de goederenimport- en export van de VS verder terug. In dit scenario wordt door alle landen die getroffen zijn door invoerheffingen vanuit de VS, een gelijke heffing op goederenimport vanuit de VS opgelegd. Hierdoor daalt de uitvoer van de VS sterker dan in scenario 1, en slaat deze daling relatief sterker bij de goederenuitvoer neer. Net als bij eenzijdige VS-tarieven zijn de effecten op import en export vrijwel gelijk, doordat in het model alle evenwichtsherstellende mechanismen op de lange termijn zijn meegenomen.

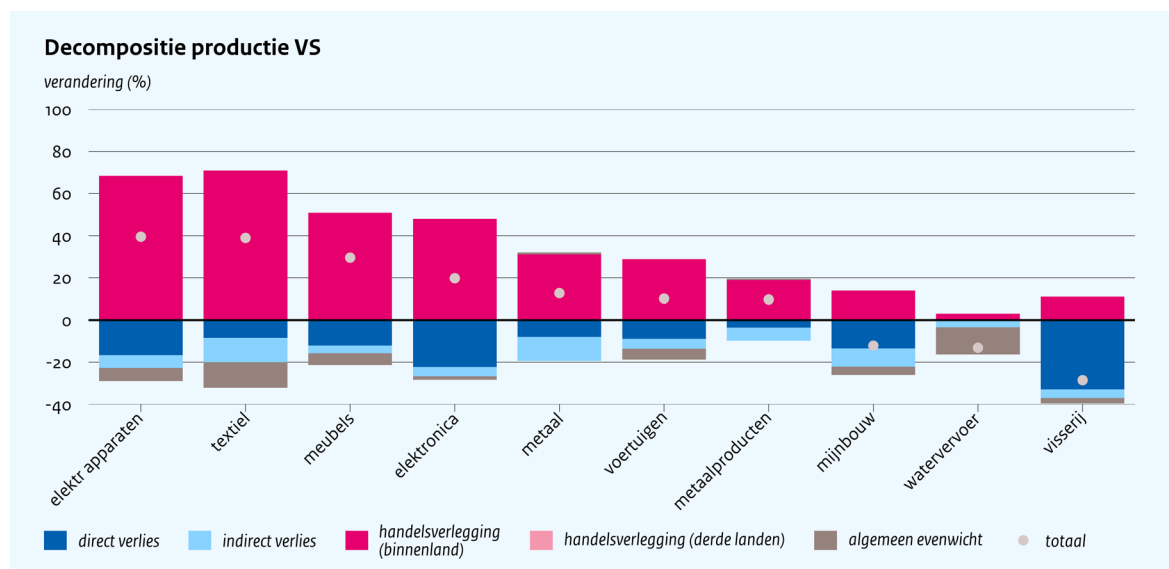
Figuur 4.4 Buitenlandse handel van de VS valt nog verder terug, vooral goederenuitvoer wordt sterker geraakt



Ook op bedrijfstakniveau is te zien dat de goederenuitvoer van de Verenigde Staten in dit scenario harder geraakt wordt. Nog steeds profiteert de maakindustrie in de VS van een verbeterde concurrentiepositie ten opzichte van andere landen voor de binnenlandse markt, en neemt de productie daar dus toe. Maar de verliezende bedrijfstakken zijn nu niet meer uitsluitend dienstensectoren. Ook bedrijven die sterk afhankelijk

zijn van de uitvoer, bijvoorbeeld in de visserij waar veel naar China en Canada geëxporteerd wordt, verliezen (zie figuur 4.5).

Figuur 4.5 Stijging van productie in maakindustrie VS, ten koste van sectoren die intensief handelen met het buitenland



Ook in dit scenario wordt vooral de maakindustrie in Nederland geraakt, maar de dienstensectoren springen er minder positief bovenuit. Spiegelbeeldig aan de effecten voor de VS, waar de dienstenuitvoer relatief minder geraakt wordt, zijn de positieve gevolgen voor de dienstensectoren in Nederland in dit scenario ook kleiner. Omdat de handelsverstoringen in dit scenario verregaander zijn - de uitvoer van de VS wordt wereldwijd minder concurrerend - veranderen handelsstromen in sterkere mate. In Nederland zijn daarom de effecten van buitenlandse handelsverlegging en indirecte verliezen groter. Voor Nederland is dit bijvoorbeeld duidelijk zichtbaar in de transportmiddelenindustrie, waar Nederland een deel van de wegvallende exporten van de VS naar andere landen vervangt. Een opmerkelijke uitkomst is de productiestijging in de mijnbouw. Nederland importeert momenteel veel mijnbouwproducten uit de VS. In het model wordt dit vervangen door meer productie in Nederland zelf, maar in de praktijk zou dit moeilijk kunnen zijn, waardoor mijnbouwproducten uit de VS misschien met invoer uit andere landen vervangen zullen worden.

Figuur 4.6 In Nederland worden vooral bedrijven in de industrie geraakt door minder handel met de VS en derde landen

